

Til: Helse- og omsorgskomiteen
Fra: Syklistenes Landsforening

Dato: 21.09.18

Høringsuttalelse Meld. St. 15 (2017-2018) Leve hele livet - En kvalitetsreform for eldre.

Stortingsmeldingen «Leve hele livet» vektlegger at reformen skal gi flere gode leveår med livskvalitet, at eldre skal kunne mestre eget liv lenger og at det skal være større grad av valgfrihet. Syklistenes Landsforening er en landsomfattende interesseorganisasjon for tur- og hverdagssykling. Vi ser på sykling som et middel for transport, fysisk aktivitet og glede gjennom hele livet.

Ifølge SSB utgjorde helseutgiftene i Norge i 2017 om lag 342 milliarder kroner – dvs. 10,4 prosent av BNP. Det er en økning på 48,5 milliarder på tre år. Det betyr at hver innbygger koster om lag 65.000 kr i året i helseutgifter. Utgiftene vil fortsette å vokse i årene fremover. Det vil ikke være mulig å snu denne utviklingen uten økte investeringer i helsefremmende tiltak. Reformen «Leve hele livet» vil kunne være med på å motvirke denne utviklingen.

Sykling og helseeffekter

Helsedirektoratet har vist at ved 30 minutter moderat aktivitet daglig kan en person leve over 3 år lenger og ha 5 år med bedre helse (Helsedirektoratet rapport IS-1794). Statens vegvesen opererer med en samfunnsøkonomisk nytte per nye kilometer sykling på 26,38 kr. (Håndbok v712 *Konsekvensanalyser*). Det er dokumentert i flere norske studier at også elsykkel har en betydelig positiv helseeffekt.

Mål og fysisk tilrettelegging

Stortinget har vedtatt et mål om åtte prosent sykkelandel nasjonalt med mål om 20 prosent sykkelandel i de større byområdene. For at mange flere skal begynne og sykle, og opprettholde syklingen opp i årene, er det nødvendig å etablere et sammenhengende sykkelveinnett som føles trygt for et bredt spekter av syklende. Sykkelveinettet må være mest mulig fysisk separert fra andre trafikantgrupper. Ved å utvikle gode byer som er tilrettelagt både for åtteåringen og åttiåringen vil vi få byer som er gode for alle mennesker.

Hverdagsmestring

«Leve hele livet» vektlegger hverdagsmestring. Det er et gode for alle involverte parter at eldre mennesker mestrer hverdagen både lenger og bedre. Fysisk aktivitet er med på å opprettholde funksjonsnivået.

Etter hvert som mennesker blir eldre blir deres mobilitet gradvis dårligere. Dette kan for eksempel skyldes en at de mister førerkortet eller blir dårligere til beins. En elsykkel kan være med på å opprettholde eldre menneskers mobilitet og bruk av nærområdene sine. Enten ved bruk av konvensjonell elsykkel, ved bruk av trehjuls elsykkel eller ved at den eldre er passasjer på en elsykkel som er styrt av andre. Opprettholdelse av mobiliteten kan gjøre at de eldre får gjort ærend og opprettholdt sosiale nettverk – noe som motvirker ensomhetsproblematikk i denne gruppen.

Stortingsmeldingen nevner noen gode eksempler der sykkel er med på å gi livskvalitet og fysisk aktivitet. «Sykling uten alder» og «MOTiview» er gode eksempler på dette som bør styrkes. For «Sykling uten alder» er det også viktig å sikre at det er ressurser lokalt til å drifte det tilbudet som allerede er etablert rundt om i landet. Spesielt i Oslo er det en utfordring at det enkelte steder er kjøpt inn elsykler som ikke blir brukt fordi det ikke finnes piloter til å føre dem.

Muligheten til å velge

«Leve hele livet» vektlegger muligheten til å velge. På noen områder er det funksjonsnivået som setter begrensningene for valgmulighetene. Vi erfarer at mange eldre bytter til elsykkel for å kunne foreta de

samme sykkelturene i skog og mark som de gjorde tidligere. Naturopplevelser har en stor verdi for mange. Elsykling gir god og skånsom mosjon når funksjonsnivået blir dårligere og bidrar til å opprettholde livskvaliteten som turer i skog og mark gir.

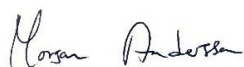
Eldre og elsykkelulykker

Samtidig kan det også oppstå utfordringer når stadig flere eldre tar elsykkelen i bruk. Flere land i Europa rapporterer om en overrepresentasjon av eldre i dødsulykker på elsykkel. Også i Norge har det forekommet dødsulykker blant eldre på elsykkel. Transportøkonomisk institutt har funnet ut at risikoen ved elsykling ikke er høyere enn ved vanlig sykling når man ser hele befolkningen under ett. Men de observerte at særlig eldre kvinner var overrepresentert i elsykkelulykkene. Rapporten konkluderer imidlertid ikke med at det er selve elsykkelen som gjør dette. Det kan også skyldes at sykling i seg selv gir økt risiko (TØI-rapport 1625/2018). Men tendensen viser at det kan være hensiktsmessig å etablere et tilbud om elsykkelopplæring for eldre.

Elsykkelkurs for eldre

Syklistenes Landsforening har erfaring med å arrangere sykkelkurs. Vi har over tid arrangert sykkelkurs for kvinner med minoritetsbakgrunn og for barn i asylmottak. Vi lærer også opp fremtidige kursledere. I forbindelse med dette arbeidet har vi også vurdert å utvide tilbudet overfor andre grupper. Eldre på elsykkel er en gruppe som stikker seg ut.

Samtidig vet vi ikke hvor stort behovet er, så vi har ønsket å foreta en kartlegging. Oslo kommune har innvilget vår søknad om økonomisk støtte til en behovsanalyse for elsykkelkurs for eldre. På bakgrunn av denne behovsanalysen vil vi vurdere om vi skal etablere kurs for eldre som ønsker å lære å ferdes trygt med elsykkel. Etablering av et slikt tilbud vil være avhengig av ekstern finansiering.

Morgan Andersson
Generalsekretær
Syklistenes Landsforening